

ماہنامہ وحید

علمی . ادبی . اقتصادی . اجتماعی

کنگرہ جهانی
پیکار با بیسوادی
در تهران

روز ۱۷ شهریور ماه اولین جلسه کنگرہ جهانی پیکار با بیسوادی با شرکت نمایندگان ۹۶ کشور عضو یونسکو در کاخ مجلس سنا تشکیل یافت . این جلسه وسیله اعلیحضرت همایون شاهنشاهی و بنام ایشان افتتاح شد و با نطق جامع و مستدل شاهنشاه کار خود را شروع کرد . ما از نظر اهمیت موضوع متن نطق اعلیحضرت را زیر صفحات مجله وحید می‌کنیم و تیریکات خود را نیز بمناسبت بیست و پنجمین سال سلطنت شاهنشاه تقدیم می‌داریم .

آقای مدیر کل ، روسای محترم هیئت‌های نمایندگی ، خانمها و آقایان :
برای من مایه کمال خوشوقتی است که بنام خودم و از جانب تمام ملت ایران مقدم شما را در پایتخت خویش شادباش بگویم .
هموطنان من از اینکه کشورشان مرکز کنگرہ جهانی وزیران آموزش و پرورش برای از میان بردن بیسوادی برگزیده شده است حقاً احساس مباهات میکنند زیرا کاملاً با اهمیت و شایستگی هدفی که شما را در اینجا گرد آورده است یعنی با اهمیت امر مبارزه با بلای بیسوادی که همچون سرطانی مانع پیشرفت قسمت مهمی از ملل جهان است وقوف دارند .
وجود بیش از هفتصد میلیون نفر سالمند بیسواد و بی بهره از نعمت خواندن و نوشتن در روی زمین مسئله‌ای است که بهیچ عنوان آنرا نادیده نمیتوان گرفت .
هفتصد میلیون بزرگسال بیسواد یعنی دو پنجم تمام مردان و تمام زنانیکه سن آنها از ۱۵ سال متجاوز است اگر باین رقم تعداد کودکانی را نیز که به آموزشگاه نمیروند بیفزائیم بر رقمی موحش خواهیم رسید که شاید از یک میلیارد تجاوز کند . حقیقت اینست که در حال

حاضر ۴۵ درصد افرادی که کمتر از ۱۵ سال دارند از هر آموزشی بی بهره اند و از میان آنهایی هم که بمدرسه میروند بسیاری هستند که به علت عدم امکانات تحصیلات خود را ادامه نمیدهند و خیلی زود بورطه بیسوادی باز میافتند .

این است واقعیت تلخی که ما با آن مواجه هستیم آنهم درست همان زمانیکه بشریت در قلمرو دانش و فن به جهشی بیسابقه دست زده است .

در تاریخ بشر هرگز احساس یک دگرگونی با این قاطعیت سابقه نداشته است امروزه در پیرامون ما در برابر مادر درون خود ما همه چیز در حال تغییر و تحول است . از هر جانب حقایقی تازه بما عرضه میشوند که حاصل آنها ابطال بسیاری از آن اصولی است که در گذشته بدیهی بنظر میرسید تعداد اکتشافات تازه با سرعتی روز افزون در افزایش است و پیوسته اقیهه‌های وسیعتری را از ترقیات باور نکردنی در برابر بشریت میگشاید . فواصل جغرافیایی روز بروز کمتر میشود و ملل مختلف جهان را به یکدیگر نزدیکتر میکند . دنیای ماهواره بیشتر و بیشتر از گذشته خود دور میشود و طبیعتاً یکی از مشخصات اساسی این تحول بزرگه این است که آن تبعیضاتی که پیش از این طبیعی بنظر میرسید امروز دیگر قابل تحمل نیست زیرا که مردمان جهان بیش از پیش به حقوق مشروع خود پی برده اند و میبرند .

زمانی بنظر عادی میرسید که ملل ثروتمند ملتهای ضعیف را تحت الحمايه خویش قرار دهند ولی امروز در جامعه بزرگ بشری کوچکترین کشورها همان حقوقی را دارد که بزرگترین آنها دارا هستند .

زمانی وجود امپراطوریهها و مستعمرات قابل قبول تلقی میشد ولی امروز اصل استعمار از طرف عموم منجمله خود دولتهای مستعمراتی سابق محکوم شده است .

زمانی اصل تبعیضات نژادی مدافعان سرسختی داشت ولی امروز این تبعیضات در قسمت اعظم از دنیای ما از میان رفته است و روز بروز اساس برابری نژادی بیشتر مورد قبول قرار میگیرد .

زمانی جنگهای مذهبی امری کاملاً رایج بود ولی امروز اصل احترام به معتقدات دیگران جای ناسازگاریهای گذشته را گرفته است .

زمانی نیز بود که اقلیتی از همه مواهب و منابع مادی استفاده میکرد و در کنار آن توده‌های عظیم مردم در فقر و فلاکت بسر میبردند ولی امروز قوانین فراوان اجتماعی و مالی علیه این امتیازات بمیدان آمده است و میکوشد تا امر توزیع ثروتها را پیوسته بصورت عادلانه تری در آورد .

بنابر این روحیهٔ امروزی جهان که در قالب اصول اعلامیه جهانی حقوق بشر متجلی است ، ایجاب میکند که تساوی حقوقی برای کلیه مردم روی زمین امری قطعی شناخته شود .

با این وصف چنانکه فیلسوف بزرگی گفته است ماهمه در یک دنیای واحد زندگی میکنیم بی آنکه واقماً معاصر یکدیگر باشیم . اگر سازمانهای اجتماعی و سطح زندگی ملل مختلف را در نظر بگیریم باسانی میتوانیم همه مراحل تحول اجتماعی را از تمدن اتمی گرفته تا عصر مفرغ در کنار یکدیگر ببینیم .

البته برای رسانیدن کشورهای عقبمانده به ترقی و تمدن کنونی کوششهای بسیاری چه از جنبه ملی و چه از نظر بین‌المللی بکار رفته و اصولاً فکر توسعه بصورت مایه اصلی اندیشه بشر عصر ما درآمده است .

امروزه حتی يك کشور نیست که در راه سرمایه‌گذاری‌های مفید و فداکارانه‌ای که در این مورد ضروری است قدم برنداشته باشد . با این همه باید با کمال تأسف گفت بنظر میرسد این کوششها غالباً درجای خود متوقف میمانند زیرا شکافی که ملل ثروتمند را از سایر ملل جدا میکند پیوسته و سیم‌تر میشود .

علت این امر خیلی ساده است . موضوع توسعه مسئله‌ای نیست که صرفاً جنبه اقتصادی داشته باشد بلکه عوامل متعدد دیگری بغیر از این عامل در آن دخالت دارند سرمایه اصلی این کار پول نیست چیزی بسیار گران‌بازتر از آن یعنی سرمایه انسانی است . و این سرمایه‌ای است که بمفهوم واقعی خود جز بر اساس آموزش و پرورش بکار نمیآید .

جای شکفتی است که این امر بدیهی اینقدر دیرمورد توجه قرار گرفته باشد زیرا يك نظر کلی بتاریخ بشر بخوبی رابطه دائم میان توسعه اقتصادی و اجتماعی را از يك طرف و آموزش را از طرف دیگر روشن میکند . بهر حال مخصوصاً پس از جنگ دوم طراحان امور اقتصادی بیش از پیش متوجه این واقعیت شدند که کار آنها صرفاً متکی بر جنبه اقتصادی نیست بلکه تمام جنبه‌های اجتماعی را نیز در بر میگیرد . نظریه کاملاً جدید طرح ریزی آموزشی بر اساسی که با پیش‌بینی‌های اقتصادی قابل تطبیق باشد بصورتی بارز نقش موثر آموزش را در امر توسعه کلی نشان میدهد .

امروز دیگر آموزش تنها یکی از حقوق بدیهی هر فرد بشر یا وسیله‌ای برای توسعه معلومات او تلقی نمیشود بلکه در عین حال و مخصوصاً بصورت يك سرمایه‌گذاری پرسود مورد توجه قرار گرفته است .

بنابراین مسئله پیشرفت ملل در حال توسعه بصورتی کاملاً تازه بمعارضه شده یعنی بدین صورت مطرح شده است که این کشورها نه تنها دچار کمبود اقتصادی هستند بلکه با کمبود دانش و تخصص نیز مواجهند . درین مورد مشکل بیسودی برای آنان حکم طناب‌داری را پیدا کرده است که باید بهر قیمت هست گلوی خود را از آن برهانند .

ما ایرانیان با این حقیقت در بوته آزمایش‌آشنائی یافتیم زیرا در جریان مطالعات خویش برای یافتن طرق تسریع توسعه اقتصادی کشور توانستیم اهمیت واقعی این مسئله را دریابیم . مادرین راه اقدام به اصلاحات ارضی کردیم و به رژیم فتوئالی گذشته بفتح روستائیان پایان دادیم . ما مترقی‌ترین قوانین را وضع کردیم و بکار بستیم تا کارگران را در سود کارخانه‌ها سهیم سازیم .

ما کارهای بزرگ دیگری در همه زمینها انجام داده‌ایم و انجام خواهیم داد تا بتوانیم کشور خویش را در کوتاهترین مدت بیای ممالک مترقی برسانیم . ولی اصلاحات انقلابی که ما بدین منظور در زمینه‌های مختلف اقتصاد خود بدان دست زده‌ایم فقط وقتی بطور کامل ثمر بخش میتواند بود که سطح فکری همه مردم مملکت بصورتی محسوس بالا رود .

البته سازمانهای اداری مادر گذشته علیه جهل و بیسوادی مبارزه پرداخته بودند ولی این مبارزه از راههای عادی و همیشگی صورت میگرفت در صورتیکه در دنیائی مانند دنیای کنونی ما که با چنین سرعتی در حال تحول است دیگر با انجام طرق معمول و روزمره قناعت نمیتوان کرد لازمه عصر جدید اتخاذ طرق جدید است .

سه سال پیش بود که ما بمنظور مبارزه قاطع با بیسوادی و تسریع در توسعه آموزش ابتدائی در دورترین نقاط کشور سازمانی بنام سپاه دانش بوجود آوردیم افراد این سپاه را جوانانی تشکیل میدهند که دوره خدمت وظیفه خود را میگذرانند و قسمتی از اعتبارات لازم آنها از بودجه نیروهای مسلح کشور تأمین میشود . ارزیابی فعالیتهای سه سال اول این سپاه دانش نشان داد که خوش بینی ما در این مورد کاملاً بجا بوده است و نتایجی که ما بدست آوردیم ما را تشویق کرد که این آزمایش را ادامه دهیم و بر کمیت و کیفیت آن بیفزاییم . ولی جهشی که در زمینه توسعه اقتصادی و اجتماعی ما آغاز شده ما را وادار کرد که راههای دیگری نیز برای پیشرفت آموزش در کشور خود پیدا کنیم . ضرورت ایجاب میکرد که ما این حمله را در آن واحد از جهات مختلف انجام دهیم یعنی در همان ضمن که کودکان خویش را تعلیم میدهیم بیسوادی را در نزد بزرگسالان نیز ریشه کن کنیم بدین منظور بود که يك کمیته ملی مبارزه با بیسوادی برای تسریع در پیشرفت این نهضت ایجاد گردید .

ولی وسعت و دامنه کوشش ملی ما در این زمینه هر چه باشد نمیتوانیم این حقیقت بارز را فراموش کنیم که موضوع بیسوادی مانند مسئله توسعه اقتصادی در درجه اول يك مسئله بین المللی است که با همه مردم جهان ارتباط دارد .

دنیای کنونی ما دنیائی است که در آن هر پیشرفتی مانند هر خطری و هر مسئله ای مانند هر راه حلی با تمام ملل در هر مرحله ای از ترقی که باشند بستگی کامل دارد . امروز بیش از هر زمان دیگر سرنوشت جوامع بشری بیکدیگر پیوسته است . ما همه با هم زندگی میکنیم بنابراین باید با هم نیز کار کنیم .

در برابر بلائی که نیمی از بشریت با آن دست بگریبان است نیم دیگر جهان نمیتواند بیاعتنا بماند زیرا سرنوشت این نیم خواه ناخواه بدان نیم دیگر وابسته است . بدین جهت بدیهی است که وجود توده ای عظیم از بیسوادان یعنی عامل اصلی تقسیم عالم بشریت بدو قسمت مجزا تهدیدی دائمی برای صلح اجتماعی جهان و اصولاً برای صلح جهان است .

مسئله بیسوادی مسئله ای است که ماهیت جهانی دارد و بناچار میباید بمقیاس جهانی نیز مورد مطالعه قرار گیرد و برای مبارزه با آن يك تلاش جهانی انجام پذیرد .

از همین نظر بود که من در آستانه تشکیل سیزدهمین مجمع عمومی یونسکو پیامی بکلیمه سران کشورهای عضو این سازمان فرستادم و تشکیل کنگره حاضر را پیشنهاد کردم . خانها و آقایان :

مبارزه با بیسوادی يك الزام تاریخی است برای کشورهای در حال توسعه راهی که از قرون وسطی به هزاره سوم می رود از این منزل میگذرد و در سراسر کره زمین هر کوششی برای حصول تعادل و تفاهم متقابل خواه ناخواه با این الزام مواجه میشود معهنا ما میدانیم

که هنوز هم در گوشه و کنار جهان کسانی هستند که در این باره تردید دارند و اقتصاد دانانی که خوشبختانه تعدادشان روز بروز کمتر میشود در این مورد ترازنامه‌هایی تنظیم میکنند که حاکی از زیان است. بعقیده ایشان کارآموز بیسوادان از نظر اقتصادی سودبخش نیست شاید اشتباه اینعده در محاسباتشان نباشد بلکه در فراموش کردن این واقعیت باشد که حتی از پاره آهن نیز اگر به کوره فرستاده شود میتوان محصولی عالی ساخت. هزینه‌ای که صرف آموزش میشود بیسوادان را بصورت افراد بشری واقعی درمیآورد و حاصل کار آنها را به نسبتی بالا میبرد که هر مخارجی را کاملاً جبران میکند.

از این گذشته امر آموزش چنانکه گفته شد بیش از پیش بصورت يك الزام عصر ما درمیآید و این موضوع همانقدر در مورد کشور های در حال توسعه صادق است که در مورد کشورهای پیشرفته صدق میکند. توسعه زندگی ماشینی و فنی خواه ناخواه رشد فکری بیشتری را ایجاب میکند. هر قدر ابزارهای کار ما کاملتر شوند برای بکار بردن آنها کارشناسانی زبر دست تر برای ساختن آنها مهندسانی آزموده تر و برای تکمیل آنها مخترعینی هوشمند تر لازمند احتیاج بآزمودن نیست که در چنین وضعی بیسوادی عامل اتلاف غیر قابل قبول نیروی فکری قسمت عظیمی از همه جامعه بشریت است.

و انکهی چگونه میتوان تحمل کرد که در همان هنگام که پیشرفت علوم و اطلاعات راه آسمانها را بروی بشر گشوده است بیش از يك میلیارد نفر از مردم جهان حتی از ابتدائی ترین امتیازات علم و صنعت محروم باشد؟ چگونه میتوان قبول کرد که در آستانه سفر انسان بکرات آسمانی بیش از يك ثلث مردم کره خود ما حتی امکان خواندن نداشته باشند؟ مسلماً این بیعدالتی برای هیچ وجدان بشری قابل تحمل نیست.

امروز ببرکت همکاری بین المللی ما توانسته‌ایم نیروهای عظیمی را برای مبارزه با بلایای طبیعی بسیج کنیم. دردنیای کنونی وقوع هر زلزله و هر سیل و یا هر بیماری ساری بزرگی بلافاصله تعاون بین المللی را برای کمک به کسانی که قربانی این بلایا قرار گرفته اند بر میآنگیزد.

خوشبختانه امروزه بسیج حسن نیتها بصورت وجه مشخص دوران ما درآمده و این بسیج در قلمرو مورد نظر ما نیز کاملاً عملی شده است، اگر دلیلی برای این مدعا لازم باشد چه نمونه‌ای بهتر از پاسخهای گرم و مثبتی میتوان یافت که سران کشورها به پیام سال گذشته من در این باره دادند؟

بنا بر این جلب توجه و علاقه افکار عمومی جهانیان در این مورد امری کاملاً عملی است، آنچه باقی میماند یافتن وسائل لازم برای بسیج منابع و نیروهاست. آیا تحقق این مرحله دوم کاری دشوارتر از تحقق مرحله اولی است؟

من گمان نمیکنم چنین باشد و یقین دارم شما نیز در این خوش بینی با من شریکید زیرا منابع مادی و فنی بشریت امروزه بقدری زیاد است که تحقق هدفها را در این مورد کاملاً ممکن میکند. برای رسیدن بدین هدف لازم است در درجه اول کشورهایی که دچار این مشکل هستند قسمتی از درآمد ملی خود را برای این مبارزه اختصاص دهند و بدین منظور

طرح‌هایی واقع بینانه را بمعرض اجرا گذارند و طرفی را که بهتر و زودتر به نتیجه میرسد پیش گیرند .

ولی این کوشش ملی که البته بدون آن هیچ کار مثبتی انجام پذیر نیست برای حصول نتیجه واقعی احتیاج به تشریح مساعی و هماهنگی در سراسر گیتی دارد . در این جا است که ضرورت مبادله تجارب و مطالعه عمیق مسائل و مشکلات و تطبیق مساعی ملتها با یکدیگر بصورت آشکاری تجلی میکند .

شاید لازم باشد در این باره بفرکرایجاد يك انستیتوی تحقیقی بین المللی باشیم . ولی من نمیخواهم موضوعی را مطرح کرده باشم که هرگونه بحث و تصدیق در باره آن فقط به خود شما ارتباط دارد . يك واقعیت دیگر نیز در اینجا بچشم میخورد . و آن این است که بسیاری از مللی که هنوز با بلای بیسوادی دست بگریبان هستند غالباً قدرت مالی کافی برای پیروزی کامل در مبارزه با آن ندارند این نیز مسئله‌ای است که حل آن مستلزم تشریح مساعی عمومی است .

شک نیست که منابع بین المللی تأمین مالی این مخارج مانند منابع ملی هر کشور محدودند ولی در این مورد امکاناتی وجود دارد که شایسته است مورد توجه قرار گیرد . من میخواهم در اینجا مخصوصاً یکی از آنها که خود ما آن را در زمینه ملی و در مورد سپاه دانش آزموده‌ایم و میتوان این آزمایش را به قلمرو همکاری بین المللی نیز توسعه داد اشاره کنم .

منظور من هزینه‌های نظامی است - در سال ۱۹۶۲ این هزینه در تمام دنیا به بیش از ۱۲۰ میلیارد دلار بالغ شده است اگر محاسبات کارشناسان را درباره مخارج آموزش بیسوادان ملاک قرار دهیم روشن میشود که تنها يك سی ام از مخارج نظامی سالانه جهان برای باسواد کردن ۷۰۰ میلیون نفر بیسواد دنیا کافی است .

البته ریشه کن کردن این بلای اجتماعی مستلزم سالها کوشش است و این رقمی نیست که در آن واحد مورد احتیاج باشد .

بهین جهت ماحق داریم این سؤال را مطرح کنیم که آیا کار ناصحیحی است اگر از دولتهای مختلف جهان بخواهیم که سالانه و آنهم برای مدت محدودی که میباید معین شود سهمی ناچیز از بودجه‌های نظامی خود را بدین تلاش بزرگ بین المللی اختصاص دهند ؟ ۱۲۰ میلیارد دلار در سال یعنی در حدود ۳۱۲ میلیون دلار در روز یا ۱۳ میلیون دلار در هر ساعت آیا اگر ما بخواهیم که هر کشوری در عرض دو ازمده ماه فقط از هزینه نظامی چند ساعت خود صرف نظر کند و آن را در راه یکی از ثمر بخش ترین سرمایه گذاری های تاریخ جهان یعنی در راه صلح و سعادت جامعه بشری بکاربرد تقاضای دشواری کرده‌ایم ؟

ما از جانب خود این کار را در زمینه ملی عملی کرده ایم و با کمال میل حاضریم که آن را در زمینه بین المللی نیز در راه مصالح همه ملل جهان عملی سازیم زیرا همچنانکه گفتیم بیسوادی بلائی جهانیست که از میان بردن آن نیز کوششی جهانی را بمقیاس جهانی ایجاب می کند .

خانها و آقایان :

این بود نکاتی که من خواستم توجه شما را در این هنگام که خود را برای آغاز مذاکره و تبادل نظر درباره یکی از سنگین ترین ولی عالیترین تلاش های تاریخ بشر برای تحصیل آزادی و اقامی خود آماده میکنید بدانها جلب کرده باشم .

من سمیمانه امیدوارم که کنگره شما در پیدا کردن فرمول های تازه و مؤثری بمقیاس اهمیت مسئله به نتیجه رضایتبخش برسد و درین راه خالصانه ترین ادعیه خود را بدرقه راه شما میکنم .

پس از بیانات اعلیحضرت همایونی آقای رنه ماهو مدیر کل یونسکو اظهار داشت: اعلیحضرتا - قبل از اینکه آن اعلیحضرت جلسه را ترک فرمایند اینجانب از طرف سازمان یونسکو که در آن افتخار خدمت داشته و بدون شك در این خصوص سخنگوی آن هستم از حضور ملوکانه اجازه میخواهم بایبان نارسای خود سپاسگزاریهای عمیق خویش را به پیشگاه آن اعلیحضرت ابراز دارم و احساسات همه نمایندگان شرکت کننده در این کنگره را منعکس سازم .

ما از بلند همتی و میهمان نوازی ملت ایران که از قدیمی ترین آداب و رسوم مردم این کشور است ، سپاسگزاریم . ما از این توجه و بلند همتی و میهمان نوازی قبل از تشکیل کنگره جهانی مبارزه با بیسوادی نیز همواره برخوردار بوده ایم چه دولت ایران هزینه تدارک تشکیل کنگره را که مسئولیت معنوی و فنی آن با یونسکو است منحل شده است ولی سپاس اساسی ما مخصوصا بخاطر توجهی است که آن اعلیحضرت پیوسته نسبت به کوشش های یونسکو در این امر حیاتی مبذول داشته اند و میدارند .

این کنگره بنا به پیشنهاد و دعوت هیئت نمایندگی ایران که ریاست آن را نخست وزیر ایران که در آن زمان وزارت دارائی را برعهده داشتند ، تشکیل شده است .

این پیشنهاد و دعوت ده ماه پیش در سیزدهمین اجلاس کنفرانس عمومی یونسکو در پاریس مطرح گردید و در همان هنگام اعلیحضرت شاهنشاه نیز برای کلیه روسای کشور های جهان و اینجانب پیام هائی فرستادند که بدون مدافعه باید گفت جنبه تاریخی داشته است .

مجمع عمومی یونسکو با توافق آراء این پیشنهاد را پذیرفت و در دستور کار خود قرارداد تأسیس تا در سال جاری آن را پمرحله عمل در آورد .

اعلیحضرتا - حضور این گروه عظیم از شخصیت‌های برجسته‌ای که از نقاط مختلف جهان در اینجا گردآمده‌اند و هر کدام در کشور خود مقام و مسئولیت مهمی دارند و حضور هیأت‌های نمایندگی هشتادوشش کشور دنیا و نمایندگان مهمترین سازمان‌های معنوی بین‌المللی جهان که مورد احترام همگان است نشانه حسن تشخیص و اصالت ابتکار آن اعلیحضرت بوده و کاملاً ثابت مینماید که این ابتکار ناشی از یک نیاز اساسی دنیای بشری است .

چنین ابتکار و چنین عکس‌العملی بنفسه کافی است که باعث مباحثات یک پادشاه روشن‌فکر گردد .

من تصور میکنم در این هنگام که ملت ایران و همچنین دوستان فراوان ایران در جهان در آستانه آغاز بیست و پنجمین سال سلطنت پادشاهی هستند که هدفشان ترقی و پیشرفت است بهترین زمینه برای موفقیت این کنکره و هدف‌های عالی آن که شاهنشاه تعیین فرموده‌اند فراهم است .

من از حضور شاهنشاه اجازه می‌خواهم که از هم‌اکنون تبریکات و احترامات خود را بمناسبت جشن بزرگ آغاز بیست و پنجمین سال سلطنت تقدیم دارم .

آن اعلیحضرت امروز یکبار دیگر مظاهر بلندی‌افکار خویش را ضمن پیام عالی خود که در مراسم گشایش این کنکره جهانی قرائت فرمودند بمنصه‌نظهور رساندند و اینجانب در این خصوص نیز سپاسگزاریهای عمیق خود را تقدیم میدارم .

شک نیست نمایندگانی که در اینجا گردآمده‌اند بیانات آن اعلیحضرت را مورد تعمق قرار خواهند داد و قطعاً در این تعمق به اندیشه‌های جدید الهام‌بخش برمیخورند .

توجه اعلیحضرت باین امر که برای ایجاد نهضت بزرگ مبارزه بایسوادی در جهان باید اعتبارات کافی تأمین شود ما را بسختی تحت تأثیر قرار داده است . و اگر هدف این باشد که کوشش‌های کشورهای در حال توسعه که حتی توأم با فداکاریست به نتیجه مطلوب برسد اتخاذ چنین تصمیمی نهایت ضرورت را دارد .

برای مبارزه با پلاهای بزرگ باید درمانهایی به همان مقیاس بکاربرد .

این فکر اعلیحضرت نیز که دنیا برای آغاز چنین نهضتی وسائل فنی و منابع مالی کافی در اختیار دارد مورد تأیید ما است و ما باید تصمیم بگیریم از این وسائل برای خدمت به بشریت استفاده کنیم و آنرا در جهت بکار ببریم که بشر امروز از وضع کنونی خود نجات یابد و شرایط زندگی بهتری داشته باشد نه درجهتی که به نابودی او منتهی گردد .

در این زمینه مسلمانان همچنانکه اعلیحضرت فرمودند بکار بردن قسمتی ناچیز از هزینه‌های نظامی امکان خواهد داشت که بیسوادی با سرعت هرچه بیشتر از بین برود .

اعلیه حضرت که مورد احترام همه ما هستند با طرح این پیشنهاد از این کرسی بین المللی واقعا ما را تحت تأثیر قرار دادند زیرا می بینیم در همین نزدیکی در منطقه ای که احتیاج مبرمی به تعلیم و تربیت دارد چگونه از سلاح استفاده میشود و این موضوعی است که باید همرا به تفکر و اندیشه وادارد .

بنابراین بزرگترین آرزوی من این است که این پیام آنطور که درخور آنست مورد پذیرش همگان قرار گیرد .

سپس آقای رنه ماهو مدیر کل یونسکو مراسم انتخاب رئیس کنکره را اعلام کرد و بدنبال آن آقای دکتر هادی هدایتی وزیر آموزش و پرورش ایران رئیس هیئت نمایندگی ایران در کنکره با تفاق آراء بریاست کنکره انتخاب گردید .
آقای دکتر هدایتی پس از انتخاب شدن بریاست کنکره چنین گفت :

خانم ها و آقایان :

اجازه می خواهم قبل از ورود در دستور از اینکه اینجانب را بریاست کنکره جهانی مبارزه با بیسوادی انتخاب نموده اید صمیمانه سپاسگزاری کنم در مقابل اجتماعی باین عظمت و شخصیت های بزرگ جهانی و کارشناسان برجسته علمی که قطعاً صلاحیت آنان برای قبول مسئولیتی چنین سنگین کمتر از اینجانب نیست احساس تواضع و فروتنی میکنم و تصور میکنم شما با انتخاب اینجانب خواسته اید از ملتی که تحت رهبری شاهنشاه خود دست بکار بزرگترین جهاد انسانی برضد بیسوادی شده است و تمام امکانات خود را در راه این جهاد مقدس بکار انداخته است تجلیل نمایید .

ما در دوره ای زندگی میکنیم که تشکیل کنفرانس های بین المللی وسیله حل بسیاری از مشکلات است اطمینان دارم که در جریان مذاکرات وقتی بنام دولت خود صحبت مینمائید باین نکته مهم توجه خواهید داشت این مطلب را از آن جهت عرض میکنم که در این کنکره موضوعی مطرح است که بسر نوشت تمام ساکنان کره ارض مربوط است .

همانطور که در گزارش دبیرخانه یونسکو گفته شده امکان تشکیل کنکره ای باین عظمت که انعکاس تأثیر متقابل سر نوشت ملل در یکدیگر است تا چند سال پیش حتی در مغیله کسی خطور نمیکرد و قابل تصور نبود اکنون این کنکره بزرگ تشکیل شده و تمام امکانات بین المللی برای از میان بردن این پلیه جهانی فراهم گردیده است بر ما است که تمام تلاش خود را بکار ببریم که امید و آرزوی صدها میلیون مردم محروم از سواد جهان را بیأس مبدل نکنیم بر ما است که مذاکرات را در سطحی چنان عالی قرار دهیم که بتوانیم در مدت بسیار کوتاهی که در پیش داریم طرحهای مؤثر و قابل اجرا برای نیل باین هدفهای عالی تهیه کنیم .